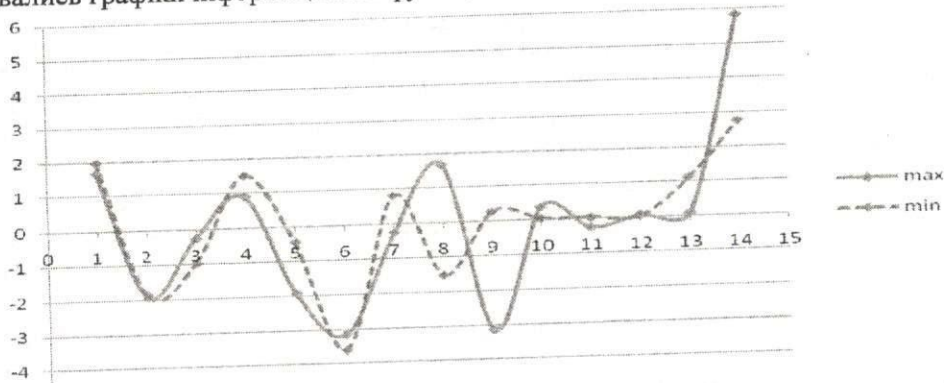

характеристичні криві (наприклад, 3 та 9), потрібно аналізувати на їх доцільне включення до одного тесту. Можливо такі завдання можуть бути використані для паралельних тестів. Для ідеального тесту характеристичні криві повинні рівномірно заповнювати весь інтервал (-5;+5).

Аналізувались графіки інформаційних функцій для всіх завдань та тесту в цілому (мал.3).

Мал.4

Всі криві свідчать про задовільну інформативність завдань та тесту, крива на мал.3 має один чіткий максимум. Вдосконалити даний тест можна додаванням завдань з високою диференційною здатністю, щоб збільшити максимальне значення інформаційної функції та її крутизну.

Для демонстрації переваг IRT проведено розрахунок складності завдань для групи сильних та слабких студентів (мал.4). Очікувалось, що складність завдань в обох групах буде збігатись, однак, зважаючи на малий об'єм вибірки, результати порівняння можна визнати лише задовільними. Можливо, після коректування завдань 8, 9 та 14 даний тест зможе використовуватись для об'єктивного оцінювання знань студентів у групах з різним рівнем підготовленості.

Запропонований аналіз тесту у рамках класичної та сучасної теорій виявив схожі закономірності та проблеми, хоча вимірювання за класичною схемою та у моделі Раша мають різну внутрішню логіку та різні обчислювальні процедури. Саме тому при оцінюванні надійності педагогічних вимірювань варто не замінювати, а доповнювати ці два підходи один одним.

Література

1. Дубина И.Н. Математические основы эмпирических социально-экономических исследований. – Барнаул: Изд-во Алт.ун-та, 2006. – 263 с.
2. Нейман Ю.М., Хлебников В.А. Введение в теорию моделирования и параметризации педагогических тестов. – М.: Прометей, 2000. – 168 с.
3. Чельшкова М.Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов. – М.: Логос, 2002. – 432 с.
4. <http://www.winsteps.com>.

УДК 37.032

Лунак Н.М.
ТНПУ ім.В.Гнатюка

КОНЦЕПЦІЯ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ

Анотація. У статті порушується проблема діалогу як феномена культури. Акцентується на необхідності збереження національної ідентичності в новому міжкультурному просторі в процесі формування духовної культури особистості. Концепцію діалогу культур в освітньому середовищі розглянуто на прикладі сучасних інноваційних технологій («Школа діалогу культур» В. Біблера, «ТОГІС» В. Гузєєва).
Ключові слова: діалог, культура, освіта, культура особистості.

Анотация. В статье рассматривается проблема диалога как феномена культуры. Акцентируется на необходимости сохранения национальной идентичности в современном межкультурном пространстве в процессе формирования духовной культуры личности. Концепция диалога культур в образовании рассмотрено на примерах современных инновационных технологий («Школа диалога культур» В. Библера, «ТОГИС» В. Гузеева).

Ключевые слова: диалог, культура, образование, культура личности.

Summary. The article deals with the problem of the dialogue as the phenomenon of culture. There has been raised the issue of preserving the national identity in a new intercultural space in the process of formation of the spiritual culture of the personality. The use of the concept of the dialogue of cultures in the educational space has been illustrated

on the examples of modern innovation technologies (V. Bibler's "School of the Dialogue of Cultures" and V. Guzijejev's TOGIS).

Key words: dialoge, culture, education, individual culture.

Суспільство XXI століття визначається зміною ціннісно-орієнтаційних систем, умов соціальної та індивідуальної життєдіяльності людини, трансформацією структур соціуму. Під впливом науково-технічного прогресу відбуваються істотні зміни в системі комунікації як між окремими людьми, так і між культурами в цілому.

У середовищі Глобального Комунікаційного Простору все більше розриваються межі між культурами, створюються передумови для формування нового типу культурної єдності, що передбачає «множину і конкуренцію парадигм, співіснування гетерогенних елементів, визнання розмаїття сучасних проектів життя, соціальних взаємовідносин, філософських учень і наукових

концепцій, переоцінку фундаментальності і множини типів рівносутнісних відносин, визнання закономірності існування багатьох «кутів зору», відносин доповнюваності та взаємодії між ними» [8, с. 239].

Множинність поглядів як характерна ознака сучасної епохи сприяє пошукам нових інтерпретацій для осмислення традиційних явищ. Однією з найбільш суттєвих особливостей культури нашого часу є зміна позицій мислителя. Щоразу, перебуваючи у постійному пошуку єдиної із можливих істин, він допускає й іншу точку зору. У такому випадку Істина мислиться як сукупність різногранних позицій, що яскраво виражає сутність діалогізму як характеристики свідомості окремої людини, так і специфіки зовнішньої та внутрішньої організації культури.

На основі загальнонаукового трактування макроконцепту «культура» в педагогічній науці здійснюється культурологічний підхід, що дає можливість досліджувати освітні об'єкти і явища як культурні феномени, розглядати педагогічні проблеми в загальнокультурному контексті. У рамках глобального підходу до освіти в якості *цілі* варто розглядати міжкультурну грамотність, формування якої можливе завдяки включенню суб'єктів у діалог культур.

Аналіз досліджень і публікацій. Слід зазначити, що проблема діалогу не є новою у педагогіці. Її дослідженням займалися видатні філософи, вчені та педагоги в різні часи і в різноманітних аспектах: як засіб пізнання, пошук істини (Сократ, Платон); як засіб самосвідомості, самопізнання особистості (Ф. Шлейєрмахер); як засіб духовного єднання людей та їхнього духовного просвітлення (М. Бубер, К. Ясперс). Проблеми визначення поняття «культура», осмисленню ролі, місця культури в суспільстві, співвідношенню понять «культура» та «цивілізація» приділяли увагу класики філософії (Г. Гегель, Л. Морган, П. Сорокін, Е. Тейлор, О. Шпенглер та ін.) та сучасні зарубіжні та вітчизняні вчені (Г. Закович, І. Зязюн, В. Петрушенко, О. Радугін, О. Семашко, О. Шевнюк та ін.). Теоретичні концепти глобальної освіти були розроблені вченими: Р. Хенві, Дж. Таккер, К. Тай, В. Кніп, У. Шмідт, Дж. Пайк, Д. Селбі та ін.

Ідеї культурного діалогу розробляли М. Бахтін, В. Біблер, Ю. Лотман, Ю. Тинянов та ін. Аналіз міжкультурної комунікації здійснювали В. Фурманова, В. Литовський, Г. Згурський, С. Черепанова, О. Івашина, В. Малахов та ін. На дидактичні можливості діалогу, його роль у навчанні вказували Ц. Йотов, Д. Ізаренков, С. Курганов, Г. Кучинський, Т. Мухіна, Є. Соколов, М. Бершадський та ін.

Враховуючи актуальність побудови освітнього процесу на принципах діалогічного спілкування, проблема підготовки майбутніх вчителів, викладачів та їх професійної компетенції висвітлена в багатьох працях О. Абдуліної, О. Алексюка, А. Бойко, Л. Кондрашової, Н. Кузьміна, В. Сластьоніна, О. Рудницької та ін.

Розробці нових педагогічних технологій з використанням діалогічного підходу до його організації присвятили свої дослідження В. Біблер, С. Курганов, В. Гузєєв, Г. Батищев, С. Гончаренко, М. Кондрашова, В. Паламарчук та ін.

Вчені сходяться на думці, що образ цілісної картини світу створюється завдяки включенню особистості у процес осмислення різних точок зору на явища світової культури. Ці виміри варто розглядати як окремі культурні феномени, які контактують між собою і в єдності створюють глобальну світову культуру.

Мета статті. Показати провідну роль діалогу культур як засобу формування міжкультурної компетентності особистості.

Виклад основного матеріалу. Інтеграція України в систему світових економічних, політичних, культурних зв'язків об'єктивно зумовлює визнання освіти, культури і науки пріоритетними сферами суспільного розвитку.

Значні соціокультурні зміни, що відбуваються в усіх життєвих аспектах різних країн і народів з особливою гостротою ставлять питання про міжнародну взаємодію, її роль в еволюції та становленні культур. Національне відродження України зумовлює пошук нової культурної ідентичності, тяжіє до усвідомлення особистістю власного існування в контексті історичного часу, орієнтує на соціально-культурні ідеали та можливості їх реалізації в аспекті розширення міжнародних зв'язків. Важливим інструментом вирішення цієї проблеми є культурна політика як один із засобів збереження гуманістичного вектору розвитку людства і самоідентифікації особистості.

Освіта як соціальний інститут, через який передаються і реалізуються базові культурні цінності та цілі розвитку суспільства, виступає каталізатором культурних змін і перетворень у суспільному житті та в окремій людині. Сутність освіти виявляється у трансляції соціального досвіду, у відтворенні установлених форм суспільного життя в просторі культури. Предметом спрямованого теоретичного осмислення й експериментально-прикладної реалізації є загальна ідея цілісного навчального змісту, побудована на гуманістичних принципах. Ця ідея, як зазначає В. Кремень, конкретизується такими напрямками:

- створення особистісної форми змісту в контексті організації навчальної діяльності;
- покладання на вчителя, викладача не тільки ролі предметника, а й ролі педагога-особистості.

Перший напрям — це конструювання спеціальних текстів (письмових і усних), моделей життєвих ситуацій через життя і долю історичних постатей-творців, винахідників культурних здобутків.

Другий напрям полягає у залученні особистості до символічної діяльності, спрямованої на виявлення в навчальному предметі особистісного змісту, з плавним переходом у діяльність із засвоєнням мови культури» [5, с. 37].

Діалог культур виступає філософсько-методологічним принципом практичної педагогіки, що спонукає суб'єкта пізнання органічно включитися в історико-культурний процес суспільного розвитку.

«У діалозі культур» йдеться про діалогічність самої істини (...краси, добра...), про те, що розуміння іншої людини передбачає взаєморозуміння «Я — ти» як онтологічно різних особистостей, володіючих — актуально чи потенційно — різними культурами, логіками мислення, різними смислами істини, краси, добра... Діалог у розумінні ідеї культури, — це не діалог різних думок чи уявлень, це — завжди діалог різних культур...» [1, с. 299].

Діалог культур в освіті набуває статусу універсального принципу, який організує мислення людини, забезпечує саморозвиток особистості, здатність до комунікативної взаємодії. Ідея діалогу культур широко представлена в історії культури, соціології, семіотиці, літературознавстві, педагогіці та сходиться до концепцій М. Бахтіна, Х. Гадамера, В. Біблера щодо визначення діалогу як ключа до вивчення культури.

Поширення діалогічного підходу на зміст освіти уможлиблюється завдяки різноманітним заходам, спрямованим на гуманітаризацію навчання: впроваджено предметів людинознавчого, культурологічного та естетичного змісту, розробці інтегрованих курсів гуманітарної спрямованості, гуманітаризації різних курсів через увагу до історичних, культурних, ціннісних, особистісних аспектів розвитку. Особливий тип освітньої конструкції, побудований з урахуванням діалогічного підходу реалізувався у «Школі діалогу культур» (автори В. Біблер, І. Берлянд, С. Курганов).

Ця модель сформувалася на основі ідей М. Бахтіна про «культуру як діалог», Л. Виготського «про внутрішню мову», положень В. Білера про «філософську логіку культури». По-новому осмислена, адаптована до сучасних освітніх вимог, філософсько-педагогічна концепція «Школа діалогу культур» виходить з того, що визнання культури стає фундаментальною базою творчості в усіх сферах діяльності людини, а орієнтація на культуру розглядається як перспективний напрям соціального розвитку людства.

Автори вважають, що мислення особистості повинно вступати в діалогічні відношення з попередніми формами культури (античності, середньовіччя, Нового часу), узгоджуючись у просторі і часі. Зрозуміти будь-які явища, поняття можна лише завдяки культурному дискурсу.

- Ключовими теоретичними і практичними положеннями «Школи діалогу культур» є такі:
- а) культура в її історичній динаміці виступає головним змістом освіти;

б) культура репрезентується не в «знято-гармонізованому» вигляді, а у внутрішніх протистояннях різних творчих підходів, концепцій, авторських ідей, в концептуальних суперечностях;

в) головний навчальний матеріал — тексти культури; культура усвідомлюється у власних історичних формах;

г) актуалізація особистісного підходу до репрезентованого матеріалу; відкритість, альтернативність, поліваріантність узагальнюючих висновків — орієнтація на співтворчість учня і вчителя. Побудова експериментальної школи діалогу культур передбачає необхідність глибокої розробки проблеми присутності української культури в програмах та навчальному процесі, а також вирішення питання про місце цієї школи в системі національної освіти, національної культури [4, с. 15].

Свідченням художнього діалогу культур є звернення митців різних часів і країн до постаті великого українського гетьмана І. Мазепи, образ якого переходив від однієї мистецької епохи до іншої, функціонує протягом тривалого історичного періоду.

У світлі даної філософсько-педагогічної концепції розглянемо побутування образу Мазепи в контексті європейської культури крізь призму синтезу і взаємодії різних текстів, що є проявом міжкультурної, міжнаціональної комунікації. Осмислення образу Мазепи неможливе без урахування конкретного історичного моменту в певному соціально визначеному середовищі. Цей образ, насичений різновекторними словесними інтенціями, грою «своїх» і «чужих» сенсів, оцінок, акцентів, був і залишається об'єктом соціально-культурного діалогу.

Образ Мазепи — контрверсійний, неоднозначний, до нього зверталися у різні історичні епохи митці різних напрямів. У Б. Лепкого (автора епопеї «Мазепа») і для України загалом він пов'язаний із проблемою європейського вибору. Водночас ми розглядаємо образ Мазепи як знак у семіосфері європейської культури, що визначається в системі різних міфів про Мазепу: Мазепа-коханець у європейському романтизмі, Мазепа-зрадник у Російській імперській традиції і Мазепа-державотворець в українській національній традиції. До цього спектру варто долучити специфічну грань дослідження: образ Мазепи в системі синтезу мистецтв. З цією метою обираємо такі тексти: панегіричні твори про Мазепу І. Орновського («Скарбище дорогого каміння», 1693), С. Яворського («Луна голосу, що лунає в пуші», 1689), вірші про Мазепу Д. Туптало, І. Ярошевицького, І. Величковського, І. Максимовича, матеріали українського «Хронографа» XVII століття, п'єса Ф. Прокоповича «Володимир» (1705), поема «Мазепа» Дж. Байрона (1818), поема «Мазепа» В. Гюго (1828); поеми відомих російських письменників К. Рилєєва «Войнаровский» (1825) та О. Пушкіна «Полтава» (1829), епопея Б. Лепкого «Мазепа» (1829-1935). До цього дискурсу залучаємо музичні твори: симфонічну поему Ф. Ліста «Мазепа» (1851), оперу П. Чайковського «Мазепа» (1883); живописні полотна художників Т. Жеріко, Е. Делакруа, О. Верне, Й. Шюнберга, О. Орловського, С. Васильківського, В. Масютина, кінематографічну версію Ю. Ілленка «Молитва за гетьмана Мазепу» (2002).

Аналізуючи онтологію образу Мазепи в контексті європейської культури крізь синтез і взаємодію гетерогенних і поліморфних текстів виявляються і зіставляються різні — неоднозначні та суперечливі погляди щодо тлумачення постаті українського гетьмана, що наближають реципієнтів до осягнення цілісності надскладного образу. Це зумовлено історичними, соціальними, національними обставинами виникнення того чи іншого мистецького твору та специфікою характеротворчих засобів окремого виду мистецтва. Дослідження художнього образу крізь призму діалогу культур вчить зіставляти різні логіки і форми мислення, розвиває в учнів асоціативне, діалогічне та критичне мислення, формує міжкультурну компетентність. Учень у навчальному діалозі виявляється «на межі» культур. Зіставлення різних культур і способів розуміння вимагає від кожного відповідального, індивідуально-неповторного слова-вчинку.

Згідно з технологією «Школи діалогу культур» діалог постає як форма організації навчання і як принцип організації змісту науки. Своім завданням школа В. Біблера вважає не тільки передавання знань, прилучення до культури, формування певного бачення світу, а й розвиток і збереження особистісної логіки, творчої уяви вихованця і педагога. Головною метою є творення особистісної культури. Вона формується разом з культурою предмета, що вивчається, культурою іншої людини, культурою тексту. [3, с. 161-162].

Концепція діалогу культур реалізується в інноваційній технології ТОГІС (Технологія Освіти в Глобальному Інформаційному Середовищі) автора В. Гузеєва, орієнтована на створення учнями власного інтелектуального продукту і його зіставлення з певними культурними зразками. Суть

освітньої діяльності полягає в інтеріоризації учнем деякого об'єму інформації, що відповідає певним культурним і етичним нормам суспільства, в якому він росте і розвивається.

В. Гузєєв, розглядаючи ресурсне забезпечення освітньої технології ТОГІС, акцентує на розробці «великих» тем, які забезпечуватимуть об'ємне розуміння основних сторін буття. Педагогічна технологія ТОГІС дозволяє модернізувати, наприклад, процес вивчення літератури в школі завдяки учнівській пошуковій роботі відразу в декількох галузях знань: мови, літератури, історії, образотворчому мистецтві, музиці, світовій художній культурі. Так, вивчаючи культурний процес кінця ХІХ — поч. ХХ ст. в Україні в одній площині творчих парадигм досліджується мистецька діяльність Л. Українки, М. Коцюбинського, О. Кобилянської, А. Кримського, В. Стефаніка, В. Винниченка, М. Черемшини та ін. Паралельно вивчаються живописні пейзажі Г. Світлицького, М. Чюрльоніса, І. Северина; музичний доробок С. Людкевича. Особливу увагу приділяємо вивчинню діяльності митців «Молодої Музи» (Б. Лепкий, М. Яцків, П. Карманський, В. Пачовський, С. Чернецький, В. Бирчак, С. Твердохліб, О. Луцький та ін.) як специфічної ланки в системі взаємодії різних течій мистецького руху рубежу ХІХ – ХХ століть. Учні приходять до висновку, що всіх молодомузівців (як і інших митців-модерністів) об'єднувало одне — освоєння довкілля крізь призму «людської душі».

Творчі здібності учнів розвиваються не лише за допомогою включення різних культурних зразків у поле дослідження, а й за допомогою «програвання» ситуацій даного періоду, обираючи формою уроку, наприклад, зустріч у літературній кав'ярні чи художній майстерні, намагаючись передати мову, манеру поведінки, дух тієї епохи.

Отже, розглядаючи освіту як культурну форму, її компонентами виступають цілі, зміст, методи, засоби, форми навчання, заплановані результати навчання (компетенції). «Діалог, який може претендувати на дієвий освітній смисл, є спілкуванням різних історичних і національних видів культур у сьогоденному контексті — спілкуванням, зосередженим передусім на глибинних проблемах буття... Основу розвитку сучасної творчої особистості становить постійний діалог у свідомості учня (і вчителя) традицій різних культур, а також внутрішнє спілкування різних видів мислення (митця й теоретика) з неповторною, нетотожною внутрішньою логікою, яку школа повинна зберегти й посилити, наповнити культурним змістом» [6, с. 24].

Висновки. Діалог культур усвідомлюється як філософсько-методологічний принцип практичної педагогіки, завдяки чому суб'єкт пізнання органічно включається в історико-культурний процес суспільного розвитку.

Термін «діалог культур» відображає орієнтацію освітнього процесу на наукову, мистецьку та педагогічну спадщину творців світової культури, на закономірності творення соціально-культурного простору ХХІ ст. Дидактична сутність діалогу полягає в забезпеченні активності пізнавально-творчої пошукової діяльності учнів (студентів) в процесі опанування системи знань. Першочерговою справою педагога як організатора і учасника освітніх процесів стає докорінно культурна видозміна провідних форм власної діяльності та мислення з орієнтацією на творчість у її культурно визначених формах. Втягуючись у міжкультурний дискурс, учасники взаємодії перетворюють навчальний матеріал у систему проблемно-конфліктних завдань, вирішення яких допомагає наблизитись до осмислення «вічних» істин. Опрацювання текстів культури, проектування способів взаємодії учасників дискусії, постійна зміна їх рольового репертуару з опорою на особистісний культурний досвід забезпечуватиме формування комплексу характеристик (знань, якостей, навичок, ціннісних орієнтацій, творчих успіхів), що дозволить людині жити в гармонії з загальнолюдською національною культурою, розвивати індивідуальну культуру своєї особистості.

Подальші дослідження будуть стосуватися методичних особливостей уроків-діалогів, а саме викладання предметів гуманітарного циклу в площині культурного діалогу.

Література

1. Библер В. От наукоучения — к логике культуры (два философских введения в ХХІ век). М.: Полииздат, 1991. — 423 с.
2. Гузєєв В. Консультации: технология ТОГІС // Педагогические технологи, № 3. — М.: «Народное образование», 2007. — С. 3-20.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. — К.: Академвидав, 2004. — 352 с.
4. Згурський Г. Школа діалогу культур в контексті української національної культури // Діалог культур та освіта. — К.: Знання, — 1993. — 60 с.
5. Кремень В. Освіта і наука в Україні — інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. — К.: Грамота, 2005. — 448 с.

6. Литовський В., Згурський Г. Школа діалогу культур: принципи її розбудови в Україні // Діалог культур: Україна у світовому контексті: міжвуз. збірник наук. праць (відп. ред. С. Черепанова), Вип. 12 — Львів: Каменяр, 1996.— 407 с.
7. Малахов В. Етика спілкування: Навч. посібник. — К.: Либідь, 2006. — 400 с.
8. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В.Г. Кремень. — К.: Педагогічна думка. — 2008. — 472 с.

УДК 37.012

Макаренко І. Є.

Криворізький державний педагогічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Анотація. У статті уточнюється поняття «моніторинг якості процесу навчання» та описується структура розробленої моделі моніторингу якості процесу навчання.

Ключові слова: педагогічний моніторинг, якість, процес навчання, якість процесу навчання, моніторинг якості процесу навчання, модель моніторингу якості процесу навчання.

Аннотация. В статье уточняется понятие «мониторинг качества процесса обучения» и описывается разработанная модель мониторинга качества процесса обучения.

Ключевые слова: педагогический мониторинг, качество, процесс обучения, качество процесса обучения, мониторинг качества процесса обучения, модель мониторинга качества обучения.

Annotation. The article is clarified the concept of “quality of learning process’s monitoring” and described the structure of model of quality learning process’s monitoring.

Keywords: pedagogical monitoring, quality, learning process, quality of learning process’s monitoring, model of quality learning process’s monitoring.

Проблема підвищення якості освіти на сьогоднішній день є однією з пріоритетних. Щоб вдосконалити освітній процес, необхідно володіти об’єктивною інформацією про нього, знати параметри його результатів, у чому вони виражаються, критерії їх змін. Дуже влучно відмічає В.С.Аванесов: «Усі відомі у світі спроби покращення якості освіти, що не були підкріплені дієвою реформою системи перевірки знань, не приносили, як правило бажаних результатів»[1, с.5].

Перевіреною способом оцінки якості педагогічного процесу, якості підготовки учнів та випускників загальноосвітніх шкіл є педагогічний моніторинг. Моніторинг має місце всюди, де фактичне порівнюється з запланованим, і головне його завдання зводиться до зменшення різниці між ними.

Традиційні форми контролю, на відміну від моніторингу, мають інспектуючий характер і не діагностують причин успіхів та невдач педагогічного процесу, а значить, не дозволяють вести його цілеспрямовану корекцію.

Мета будь-якого моніторингу – це забезпечення ефективного відображення результатів діяльності з наступною корекцією.

Глибокі дослідження проблеми моніторингу з’явилися у педагогіці у 90-х роках (В.І.Андреев, В.П.Беспалько, В.О.Кальней, О.М.Майоров, С.Є.Шишов та ін.). В останні декілька років вчені активно досліджують питання, пов’язані безпосередньо з якістю освіти, розроблюють технології та механізми верівництва нею (С.Г. Воронцов, С.О.Гільманов, В.І.Загвязинський, М.М.Поташнік, та ін.), у тому числі на основі моніторингу (О.М.Майоров, О.В.Матвієнко, Д.Ш.Матрос, О.О.Мітіна та ін.).

На сьогоднішній день зростає цікавість до питання внутрішньошкільного моніторингу якості процесу навчання учнів. М.М.Решетніковим розроблена методика проведення моніторингу, С.В.Кудрявцевою підготовлені методичні рекомендації. Разом з тим, ще не розроблені на достатньому рівні педагогічні та організаційно-управлінські аспекти внутрішньошкільного моніторингу якості процесу навчання. Чітко не визначено поняття «моніторинг якості процесу навчання», не розроблено модель моніторингу якості процесу навчання, що і складає *проблему*, якій присвячується дана стаття.

Мета статті – уточнити поняття «моніторинг якості процесу навчання» та описати, розроблену нами, теоретичну модель моніторингу якості процесу навчання.

Працюючи над підвищенням якості процесу навчання, колектив навчального закладу повинен мати систему отримання інформації про його результативність для бачення відхилень чи позитивної динаміки. Виникає потреба у моніторингу якості процесу навчання, у рамках якого проводиться оцінювання педагогічних дій.